

ня. Наслідком змін інституту входу на ринок імпортової продукції стало руйнування інституту нецінової конкуренції на внутрішньому ринку. Інститут нецінової конкуренції перестав виконувати свою регуляторну функцію, внаслідок чого на вітчизняному внутрішньому ринку з'явилися якісніші товари, що перевищують вітчизняні аналоги. В результаті цих процесів вітчизняні товаровиробники зменшили ціну виробництва за рахунок погіршення якісних характеристик, використовуючи біологічні добавки, ГМО, лобіюючи урядові рішення щодо скасування обов'язкового інформування споживачів про вміст продукції, законодавчих актів щодо зменшення захисту прав споживача, скасування карної відповідальності виробників за випуск небезпечної для споживання продукції.

Зниження якості та безпечності продукції та послуг на внутрішньому ринку стало також унаслідок недосконалість інституту входу вітчизняної продукції на ринок. Цей інститут якраз і створює система контролю якості продукції та ринкового нагляду за її обігом на внутрішньому ринку (інфраструктура якості), яку зі вступом України до Світової організації торгівлі і в рамках інтеграції до Європейського Союзу Україна повинна була адаптувати.

У кожній країні існує своя специфіка інституційного середовища внутрішнього ринку. Але до стандартних компонентів інституційного середовища внутрішнього ринку можна віднести належне управління, конкурентне бізнес-середовище, сучасну інфраструктуру, систему стандартизації продукції, сертифікації та забезпечення відповідності нормативним вимогам щодо надання послуг, доступ до фінансування та ін.

Перелік посилань:

1. *Внутрішній ринок і торгівля України: структурно-інституціональна трансформація : монографія / [В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, А. Г. Герасименко та ін.] ; за ред. В. Д. Лагутіна. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с.*
2. *Гриценко А. А. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований : [монография] / [под ред. д-ра экон. наук А. А. Грищенко]. – Х. : Форт, 2008. – 928 с.*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

І.П. Кінаш, д.е.н., професор

А.Ю. Свистун, здобувач вищої освіти

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

В умовах глобалізації реалізація політики енергозбереження залишається в центрі уваги світової громадськості. Відомо, що з початку ХХ століття кількість енергії, що витрачається в розвинених країнах на сільськогосподарське виробництво зросла у 8-10 разів, а в промисловості – 10-12 разів [3]. Впродовж останнього десятиріччя провідні урядові і неурядові міжнародні організації серед пріоритетів у своїй діяльності на перше місце ставлять сприяння реалізації політики енергозбереження. Вважаємо, що нині доречним буде вивчення досвіду закордонних країн, які мають свої традиції енергозбереження.

Американські громадяни, які живуть в енергетично неефективних будинках, з недостатньо гарною ізоляцією, мають право розраховувати на державну підтримку в оцінці енергоефективності житла та надання послуг з подальшого його утеплення. На даний момент реалізується програма, яка охопила понад 5 млн сімей, яка дозволить власникам будинків знизити рахунки за комунальні послуги на 20 %. У підсумку середньостатистична сім'я має можливість заощадити до \$ 1500 [4].

Німеччина будучи енергозалежною від поставок енергоносіїв іншими країнами вирішує проблему енергетичної безпеки шляхом енергозбереження та стимулювання розвитку альтернативних видів енергії. Більше третини всього обсягу електроенергії отримують від вітроустановок. Інвестори отримують можливість розмістити на дахах будівель сонячні батареї і подавати отриману енергію в міську мережу [2]. При покупці комп'ютерів та електроприладів адміністративні установи зобов'язані купувати енергоекономні прилади.

У Франції для сімей, які бажають використовувати технології економії термічної енергії у власній оселі ввели в дію програму податкових пільг. При модернізації житла їм надається кредит, право на відшкодування до 50 % витрат з установлення систем терморегуляції, модернізації опалення та використання альтернативних джерел енергії: біопаливо, енергія сонця і вітру. Крім того, країна активно бере участь в інноваційному проєкті в сфері енергетики. Суть цього проєкту полягає в тому, що мають намір побудувати експериментального термоядерного реактора, здатного виробляти майже необмежену кількість енергії, при мінімальному забрудненні навколишнього середовища.

Уряд Швеції реалізує політику енергозбереження, яка дає позитивні результати. Важливим є те, що це відображається на високому рівні свідомості суспільства щодо переваг енергоефективних технологій і біоенергетики. Тут налагоджено чітку систему контролю за використанням енергоресурсів. Це можна побачити в обов'язкових деклараціях для підприємств з використання енергетичних ресурсів, енергопаспортах будинків, маркуванні товарів, навіть продуктів харчування. Крім цього, активно застосовують економічні стимули для популяризації використання альтернативних і нетрадиційних джерел енергії, а саме: звільнення строком на 5 років від енергетичного податку, субсидії держави для реконструкції старих будинків (заміна казанів, утеплення тощо), спрощене одержання дозволів на будівництво вітрових електростанцій. Серед економічних методів керування – податки, дотації й субсидії, торгівля квотами й електронними сертифікатами [1].

Польща впроваджує систему енергозбереження з 1991 року, має позитивний досвід змішаного фінансування енергетичних проектів (кошти Євросоюзу, міжнародних фондів-донорів, екологічних фондів, бюджету), де вміло використовується система податкових пільг. Влада намагається за допомогою державних важелів розширювати коло кредиторів для проведення таких заходів з енергозбереження. У Польщі існує спеціальний комунальний фонд, кошти якого акумулюють за рахунок зборів від населення і використовуються для реалізації недорогих проектів енергозбереження.

Таким чином, політика енергозбереження країн-лідерів базується на таких основних принципах як стимулювання до заощадження енергії та програми у сфері енергозбереження. В сучасних умовах розвитку держави слід використовувати саме ті інструменти реалізації політики енергозбереження, що найбільш придатні в українських реаліях.

Перелік посилань:

1. *Зарубежний опыт мотивации энергосбережения / М. С. Бернер, А. В. Лоскутов, Д. Б. Понаровкин, А. Н. Тарасова // Энергосбережение. – 2008. – № 3. – С. 44-48.*
2. *Енергозбереження В Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prise.kpi.ua/node/36>*
3. *Кічігін А. Ф. Глобальна енергія в енергозбереженні видобутку і обробці матеріалів / А. Ф. Кічігін, Д. А. Єгер, А. Г. Івченко. – К. : Кондор, 2006. – 402 с.*
4. *Опыт США по энергосбережению в зданиях [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wt.com.ua/archive/11oripit.php>.*

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОГЛЯДІВ ІНСТИТУЦІОНАЛІСТІВ У ТЕОРІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

А.С. Колесніченко

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Тенденції розвитку сучасних світових ринків підтверджують ідею про те, що більш активне залучення інституціональних можливостей та зниження інституціональних обмежень розбудови окремих галузей економіки дозволяє стабілізувати нарощення темпів приросту всієї національної соціально-економічної системи.

Фундаментальний теоретичний базис інституціоналізму як наукового напрямку економічної думки покладено в основу досліджень цілої плеяди вчених, визнаних у світовому масштабі, серед них: Т. Веблен [1], У. Гамільтон [2], Д. Норт [3], У. Мітчелл [4] та ін.

При цьому, в межах вивчення методологічної бази інституціонального фактору функціонування ринку електричної енергії існуючі підходи до аналізу проблем взаємовідносин потребують розкриття в теорії інституціоналізму та інтерпретації поглядів найбільш відомих інституціоналістів у світлі сучасних моделей формування механізму державного регулювання.

У наукових здобутках Д. Нортона висвітлюється цінність нового підходу до аналізу еволюції інституціональної структури, визначення траєкторії минулого економічного розвитку країни та апроксимації її на сучасні й навіть майбутні процеси, тобто виявлення і прогнозування залежності від попереднього шляху розвитку. Учений фокусує своє дослідження на обґрунтуванні причин появи «провалів» тієї чи іншої економічної системи, ставить питання щодо створення можливості зіставлення інституціональної структури, і як наслідок, моделей різних економічних систем. Він акцентує увагу на нерозривній прив'язці інституцій природи людського буття до фактору минулих подій, вони не можуть бути іноземними, сторонніми для суспільства, а виступають органічними складовими, які визначають інституціональний вектор трансформації та змін [3]. Важливим моментом в теорії Д. Нортона є поділ інститутів на формальні та неформальні. Науковець підкреслює, що має місце відносно швидка змінність законів та інших формальних правових норм у процесі суспільного й